

Han condemnat Pablo Hasél i Valtònyc per les cançons?

Parlem de la llibertat d'expressió amb l'advocat Ton Verdeny

Pablo Hasél, a l'esquerra i Valtònyc, a la dreta | Arxiu EDR

Mentre uns veuen persecució política per explicar l'exili de **Valtònyc** i l'empresonament de **Pablo Hasél**, altres pensen que la seva situació només és el resultat de l'aplicació de la llei. El tema es tracta a un nou documental impulsat per la plataforma No Callarem, *Art. 490, un film per la llibertat*, que ara mateix es troba en plena campanya a Verkami. Per mirar de treure l'entrellat del debat, hem parlat amb l'advocat Ton Verdeny sobre la llibertat d'expressió i els seus límits.

Valtònyc és a l'exili i Pablo Hasél a la presó per les seves cançons?

No només per les seves cançons, però les cançons hi tenen un pes. En aquests dos casos, per exemple, jo hi afegiria una persecució ideològica per les seves piulades, pels seus comentaris a les xarxes socials, per les seves intervencions? És a dir, per la seva comunicació pública. La qüestió és saber si com a artistes tenen dret de poder-se expressar amb un plus de llibertat del que tindria un ciutadà anònim. Aquesta és la pregunta clau. I si mirem la jurisprudència comparada, hem de respondre que sí, els artistes, siguin escultors, novel·listes o músics, han de tenir més llibertat. El que passa és que és veritat que les intervencions a les xarxes socials no han ajudat. Resumint, no només estan perseguits per les seves cançons, però sí, en bona part per la lletra de les seves cançons.

Si haguessin estat ciutadans anònims, els hauria passat el mateix? El fet de ser artistes no amplifica tot el que diuen?

Jo penso que els hauria passat el mateix. **Valtònyc** no era una persona amb una gran notorietat sinó que s'ha fet famós per la persecució. Era un raper mallorquí poc conegut.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=slhFId2bIRY>

Els estàndards de llibertat d'expressió de l'estat espanyol són homologables als dels països del seu entorn?

Malauradament, no. Els estàndards de llibertat d'expressió de l'estat espanyol han anat enrere. En molts aspectes, podem considerar que hi havia més llibertat d'expressió a finals dels vuitanta i a principis dels noranta que no pas avui dia. Els problemes de la de llibertat d'expressió de l'Estat espanyol normalment tenen un biaix vinculat a ideologies progressistes o d'esquerres i vinculats als moviments de minories de les nacions ocupades per Espanya: catalanisme, basquisme, galleguisme. Si hi ha un nazi que fa unes declaracions obertament xenòfobes, nacionalsocialistes o racistes, rara vegada veuràs que tingui problemes de llibertat d'expressió. Al contrari, rebrà l'empara dels tribunals explicant que aquella persona té dret a la llibertat d'expressió. Hi ha un biaix evident i això fa vint anys no passava. Hi ha sentències molt notables del Tribunal Constitucional que ho proven. Per exemple quan va resoldre que per a ser diputat no era una condició *sine qua non* expressar lleialtat a la Constitució Espanyola. L'Estat espanyol de finals dels vuitanta, en un context de guerra bruta dels GAL, es podia permetre el luxe d'aparèixer internacionalment com una democràcia que tolerava aquestes expressions de discrepància política. En canvi avui això no passa. Hi ha una regressió que no trobem als països de l'entorn europeu.

Aquest biaix té aturador? Pot anar a més?

Jo la bola de vidre no la tinc, però l'experiència ens diu que sempre pot anar a pitjor. El camí que porta cap a la tirania és una baixada que fa molt de pendent. Encara que ens pensem que estem molt malament, podem estar pitjor. Jo ho comparo amb el que es va viure als anys vint, amb una democràcia aparent, que es va acabar amb la dictadura de Primo de Rivera.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=4qRZ8Q5ap8E>

Hi ha algun país on hi hagi una llibertat d'expressió total?

Els drets fonamentals tenen un vessant absolut i un altre de dinàmic. I això afecta tots els drets: el dret de l'autodeterminació, el dret de la vida, el dret de la llibertat d'expressió? Partint d'aquesta base, no hi ha cap país que tingui un règim de llibertat d'expressió perfecte. Els drets fonamentals sempre es posen en risc pels seus límits i mai pel seu nucli central. En el cas de la llibertat d'expressió, fins on arriba? Fins que ofens algú altre? Hi ha límit? No hi ha una situació perfecta de llibertat d'expressió enlloc. Sí que hi ha, però, països que tenen una capacitat d'adaptar-se molt més ampla i una llibertat d'expressió molt més dinàmica. O dit d'una altra manera, quan es planteja un conflicte entre llibertat d'expressió o dret a la informació i el dret de l'honor, aquests països han tendit a la defensa de la llibertat d'expressió i del dret a la informació. El conflicte entre el dret a la informació i el dret a l'honor està especialment vigent a tot el món. Han estat anys de trumpisme i de *fake news*. Hem de veure cap on evoluciona.

Has dit que hi ha països amb més capacitat d'adaptar-se. Pensaves en algun en concret?

Consultem la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans i mirem qui són els sospitosos habituals. Quins estats són reiteradament condemnats i quins no hi apareixen. I sempre acabarem parlant dels mateixos. No hi ha condemnes contra Dinamarca, Països Baixos, Bèlgica, Luxemburg, Suècia, Alemanya, Àustria, Suïssa? I altres que cada cert temps hi ha problemes d'aquest tipus: Rússia, Turquia, Espanya, Itàlia, Marroc (que és un país observador de TEDH)?